



ע"פ 3504/22 - חמאדה קאסם סלאמה טראבין נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 3504/22

לפני:

כבוד הנשיאה א' חיות

המערער:

חמאדה קאסם סלאמה טראבין

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר
שבע מיום 19.5.2022 בת"פ 39675-11-20 שניתנה
על ידי סגן הנשיאה א' ביתן

בשם המערער:

עו"ד לילך גולן

פסק-דין

לפני ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (סגן הנשיאה א' ביתן) מיום 19.5.2022 בת"פ 39675-11-20 שלא לפסול את עצמו מלדון בהליך המתנהל בעניינו של המערער.

1. ההליך נושא הערעור דנן עניינו כתב אישום שהוגש נגד המערער ובו מיוחסות לו עבירות נשק ועבירות מס. ביום 1.3.2022 נדחה ערעור שהגיש המערער על החלטה קודמת של המותב שלא לפסול את עצמו (ע"פ 1507/22; להלן: ערעור הפסלות הקודם), אשר במסגרתו טען המערער, בין היתר, כי במהלך דיון שהתקיים ביום 24.2.2022 נחשף המותב למידע בלתי קביל במסגרת שיחה שקיים עם בא-כוח המאשימה (להלן: השיחה עם בא-כוח המאשימה או השיחה). מעיון במערכת "נט המשפט" עולה שבמהלך דיון ביום 2.3.2022, יממה לאחר דחיית ערעור הפסלות הקודם, ביקשה באת-כוח המערער (להלן: הסניגורית) פעם נוספת כי המותב יפסול עצמו נוכח אירועי הדיון מיום 24.2.2022 - ובקשה זו נדחתה על אתר.



2. ביום 12.4.2022 הגיש המערער בקשה לדחיית מועד דיון ההוכחות שנקבע ליום המחרת, ובפתח הדיון ביום 13.4.2022 ביקשה הסניגורית פעם נוספת לדחות את הדיון - אך המותב דחה את הבקשה. מיד לאחר מכן מופיעה בפרוטוקול הדיון השתלשלות העניינים הבאה:

"הערה - מיד עם שמיעת החלטת בית המשפט, הסניגורית אספה את חפציה ועזבה את אולם בית המשפט.

החלטה: מוכרזת הפסקה של מספר דקות לברר היכן נמצאת הסניגורית בטרם תינתן החלטה.

לאחר הפסקה -

[בא-כוח המאשימה]: יצאתי החוצה לבדוק אם חברתי נמצאת במבואה, ולא מצאתי אותה. שלחתי לה הודעה לטלפון והיא לא הגיבה לה. [...] לגבי הדיון היום, אין ברירה אלא לבטלו. השאלה היא לגבי הדיונים הבאים.

[המערער]: לשאלת בית המשפט, אינני מעוניין במינוי סניגור מהסניגוריה הציבורית."

על רקע זה חתם המותב את הדיון, ובהמשך היום נתן החלטה בה ציין, בין היתר:

"נטישת הסניגורית את אולם בית המשפט לאחר שמיעת ההחלטה, שוברת את הכלים ועוברת כל גבול ואין להשלים איתה בשום פנים ואופן. [...]"

בהתנהלותה, [הסניגורית] כפתה את ביטול ישיבת ההוכחות ובכך השיגה למעשה את מבוקשה שלא ניתן לה בדרך לגיטימית [...].

בכך, [הסניגורית] לא רק הפרה את חובתה לעזור לבית המשפט לעשות משפט, אלא שהיא ממש הפריעה לבית המשפט בעשיית המשפט. צר לי לציין כי קו זה מאפיין את התנהגות [הסניגורית] לאורך כל המשפט.

[...]

במצב דברים זה, כשהסניגורית איננה בוחלת באמצעים להשגת מטרותיה והאפשרות שיינקטו מצדה מהלכים נוספים שימנעו את ניהולו התקין של המשפט עומדת על הפרק, נדרש להיערך מראש באופן שיאפשר לבית המשפט לקדם את בירור המשפט ביעילות המתבקשת."

על רקע זה הגיע המותב למסקנה כי יש מקום למנות למערער סניגור נוסף מטעם הסניגוריה הציבורית, על מנת להבטיח את המשך ניהול המשפט "במקרה שהסניגורית תנקוט בצעד שיוותר את [המערער] הלכה למעשה ללא סניגור וימנע את קיום הדיון". עוד ציין המותב כי הוא שוקל להטיל על הסניגורית הוצאות אישיות, והורה לה להגיש התייחסות לנושא. ביום 24.4.2022 הגישה הסניגורית הודעה בה ביקשה שלא להטיל עליה הוצאות אישיות; הסבירה כי יצאה מאולם בית המשפט מכיוון שהייתה "נסערת ומושפלת על ידי בית-המשפט"; וכן ביקשה כי המותב יקשיב "להקלטה אשר לפיה שוחח עם הפרקליט בהיעדר הח"מ, ו[י]חליט האם ננעלה דעתו [...]".

3. ביני לביני, קבע המותב דיון ליום 24.4.2022 בסוגיית מינוי הסניגור הנוסף. במהלך הדיון טענה הסניגורית,



בין היתר:

"הבנתי [מהמערער] שלאחר שיצאתי מהדיון האחרון, בית המשפט ניסה לשכנע את [המערער] להחליף ייצוג תוך העברת ביקורת ואפילו תוך שימוש בקללות כלפיי. כך אמר לי [המערער]. ו[המערער] אמר שהוא מתעקש שאני אמשיך לייצג אותו ובית המשפט כעס על זה וצעק. נוצרה אווירה של 'אני אראה לה מה זה, להגנה'. נוצרה אווירה שהיא לא מכבדת.

[...] אני שומעת שבית המשפט נדהם מכך שאני מקבלת את עמדת הלקוח שבית המשפט קילל אותי וגם אמר שהיא תשלם על זה ביוקר."

בתגובה טען בא-כוח המאשימה, ביחס להתרחשויות בדיון הקודם, כי המותב "פנה [למערער] לשמוע עמדתו ביחס לסיטואציה המאוד, בלשון המעטה, לא שכיחה הזאת [...] הטענות בדבר צעקות ובדבר קללות מצד בית המשפט הן טענות חסרות שחר שמוטב היה אילו לא נטענו".

4. בהמשך הדיון ביום 24.4.2022 קבע המותב כי מינוי סניגור נוסף למערער, "למקרה חירום", הוא פתרון הולם בנסיבות העניין. כמו כן הובהר, ביחס לטענות שהעלתה הסניגורית כלפי המותב, כי מדובר ב"טענות חסרות שחר הן ביחס לדברים שנאמרו [למערער] והן ביחס לדברים שהופנו אליה, ו[הסניגורית] הציגה דברים שלא היו ולא נבראו". לבסוף ציין המותב: "תוך כדי הכתבת ההחלטה, [המערער] אמר לבית המשפט 'אני מפטר אותה' וגם התבטאות זו, אם בכלל יש בה ממש, מצדיקה העמדת סניגור ציבורי [למערער]". בתגובה הלינה הסניגורית על כך שבית המשפט "לא מאמין" למערער בכל הנוגע לפיטוריה, "ואפילו תוהה למה אני מאמינה ללקוח שלי". בנסיבות אלו, כך הסניגורית, נוצר "משבר אמון" שכן המותב אינו נותן אמון במערער או בבאת כוחו - ועל רקע זה ביקשה הסניגורית פעם נוספת כי המותב יפסול עצמו מלדון בהליך.

5. המותב דחה את הבקשה לפסילתו בהמשך הדיון. בתוך כך הדגיש המותב כי הטענה ששכנע את המערער או המליץ לו להחליף סניגור היא "חסרת שחר ממש [...]" מטבע הדברים לאחר שהסניגורית עזבה את אולם בית המשפט במפתיע ועמדה על הפרק האפשרות למנוע [למערער] סניגור מהסניגוריה הציבורית, [המערער] התבקש להביע את עמדתו ודבריו נרשמו בפרוטוקול".

להשלמת התמונה יצוין כי ביום 28.4.2022 הגיש המערער לבית משפט זה, במסגרת ערעור הפסלות הקודם, בקשה להארכת מועד להגשת ערעור בעניין פסלות שופט. בהחלטתו מהמשך אותו היום הבהרתי כי הטיפול בערעור הפסלות הקודם הסתיים עם מתן פסק הדין, וככל שהמערער מבקש להשיג על החלטת פסלות אחרת - עליו לפתוח בהליך חדש. חרף זאת, המערער לא הגיש ערעור על החלטת הפסלות מיום 24.4.2022.

6. למחרת, ביום 25.4.2022, התקיים דיון הוכחות נוסף בהליך. כעולה מפרוטוקול הדיון, הסניגורית לא התייצבה לדיון והניסיונות ליצור עמה קשר עלו בתוהו. על רקע זה הורה המותב על ביטול הדיון, בצינו כי הסניגור הנוסף שמונה למערער לא היה ערוך לחקירת העדים שהיו צפויים להעיד, וכי המערער מסרב לשתף פעולה עם הסניגור הנוסף. המותב הוסיף כי הסניגורית הייתה מודעת למועד הדיון שנקבע, אך לא הודיעה לבית המשפט על אי-התייצבותה - ועל כן הורה המותב לסניגורית להגיש הודעה ובה הסבר לאי-ההתייצבות. יצוין כי בהמשך אותו היום הגישה



הסניגורית הודעה לבית המשפט ובה אסמכתא רפואית.

7. בהמשך יום 25.4.2022 הורה המותב על חיוב הסניגורית בהוצאות אישיות בסך 7,500 ש"ח לאוצר המדינה, בגין אירועי הדיון מיום 13.4.2022. בתוך כך דחה המותב את האופן שבו תיארה הסניגורית את נסיבות יציאתה מהאולם, בציינו כי היא "עזבה את האולם מיד בתום קריאת ההחלטה, מבלי שקדם לעזיבתה שיח כל שהוא, מטוב עד רע" וכי "פרוטוקול הדיון מתאר את הדברים כהווייתם".

8. דיון הוכחות נוסף נקבע ליום 19.5.2022, ובבוקר הדיון הגיש המערער בקשה נוספת לפסילת המותב. בבקשה נטען כי בהליך אירעו עד כה "אירועים קשים, הפוגעים בניהול משפט הוגן ומשפט צדק, בעניינים שבאמון [...]". בהקשר זה טען המערער, בין היתר, כי המותב נתן מספר החלטות לפיהן כל חומרי החקירה הועברו להגנה, אף שלא כך הדבר; כי העובדה שהמותב הורה על קיום חקירות העדים חרף אי-העברת חומרי החקירה, פוגעת בהגנתו ומקימה עילת פסלות; וכי במהלך הדיון מיום 13.4.2022 ציין המותב ביחס לממצא עובדתי מסוים כי "מדובר בבלון נפוח שאין בו כלום".

עוד הלין המערער בבקשת הפסלות על "התערבות המותב בייצוג, ודרישתו מ[המערער] לפטר את [הסניגורית]", וכן על כך שהמותב הפנה "התבטאויות קשות" כלפי הסניגורית במהלך הדיון מיום 13.4.2022. בתוך כך טען המערער, בין היתר, כי המותב שאל את המערער "למה אתה צריך אותה [את הסניגורית]?" וכי בעקבות אמירת המערער כי הוא מרגיש שבית המשפט מתנכל לו עקב נוכחותה של הסניגורית, הורה לו המותב "לשבת ולהיות בשקט". עוד עמד המערער על טענתו כי המותב "התחיל לצעוק ולקלל" לאחר שיצאה הסניגורית מן האולם, ובהקשר זה צוין בבקשת הפסלות כי "דברים רבים הושמטו מהפרוטוקול, וכאן המקום לבקש תיקון הפרוטוקול". המערער הוסיף כי המותב "לא אחת השתיק" את הסניגורית ואיים עליה בהטלת הוצאות, ובכך הפגין נטייה לטובת המאשימה. עוד הלין המערער על כך שהמותב לא איפשר לו להסדיר את ייצוגו על ידי עורך דין פרטי אחר פרט לסניגורית, ועל כך שהמותב "לא מאמין [לו] בעניין הייצוג"; בנסיבות אלו, הביע המערער ספק בכך שהמותב "יאמין לו בטענותיו בתיק גופו" ובעניין אשמתו. לבסוף עמד המערער על הבקשה כי המותב יאזין להקלטת השיחה עם בא-כוח המאשימה. כמו כן, בפתח הדיון שהתקיים ביום 19.5.2022, הוסיפה הסניגורית וטענה כי "עוד מהמענה לכתב האישום, בית המשפט הביע דעתו לקו ההגנה שכביכול היא מופרכת", וכן ביקשה להגיש תמלול של השיחה עם בא-כוח המאשימה.

9. לאחר שבא-כוח המאשימה הביע התנגדות לבקשת הפסילה, המותב דחה את הבקשה על אתר ובמעמד הצדדים. בהחלטתו ציין המותב כי מאז הדיון מיום 25.4.2022, שאליו לא התייצבה הסניגורית, "לא התקיים דיון נוסף ולא ניתנה כל החלטה בתיק, כך שלא ברור מה הניע את הסניגורית להגיש הבוקר בקשה נוספת לפסילה". עוד הודגש כי כל הטענות שהועלו בבקשה הועלו בבקשות פסלות קודמות ונדחו.

להשלמת התמונה יצוין כי ביום 7.6.2022 הוגשה לבית המשפט קמא הודעה על הצטרפותם של שני עורכי דין נוספים לייצוג המערער, לצד הסניגורית, וביום 12.6.2022 הורה המותב על שחרור הסניגוריה הציבורית מן הייצוג.

10. מכאן הערעור שלפניי, במסגרתו מצוין כי הסניגורית מבקשת לקיים דיון בערעור "לאור מהות וחשיבות הסוגיה הנטענת". בפתח הערעור מסביר המערער כי "בעת הזו" נשלחה הקלטת השיחה ל"ניקוי רעשים" ובעקבות זאת נשמעו בשיחה משפטים "שלא נשמעו קודם לכן" ומצביעים על משוא פנים מצד המותב. תמליל השיחה צורף להודעת



הערעור, והמערער מפנה לחלקים שמהם עולה לכאורה כי המותב אמר "חוץ מזה למה הם מצפים [...] עד שאנחנו מסיימים פה הוכחות ושיטען פה לעונש, למה הם מצפים?". לטענת המערער, משפט זה "מתייחס לעניינם של הנאשמים האחרים אשר סיכמו הסדר טיעון סגור [...]". כמו כן עומד המערער על הטענות שהעלה בבקשת הפסלות, ומלין על התנהלותו של המותב במהלך הדיון מיום 13.4.2022 - שבמהלכו "חשה [הסניגורית] כמי שמושקת בכוח שוב ושוב ולכן ובלית ברירה עזבה את אולם בית המשפט". עוד טוען המערער כי המותב "מתערב" בסוגיית הייצוג שלו וגורם לחוסר אמון ול"ערעור היחסים" בינו לסניגורית.

11. עיינתי בערעור על נספחיו ובאתי לידי מסקנה כי דין הערעור להידחות. פירטתי לעיל בהרחבה את השתלשלות העניינים הרלוונטית בהליך על מנת להדגיש את הנסיבות יוצאות הדופן שבבסיס הערעור דנן: במהלך תקופה בת פחות משלושה חודשים הגיש המערער ארבע בקשות לפסילת המותב, תוך שבקשות הפסלות המאוחרות חוזרות ומתייחסות לטענות שנדחו בהחלטות פסלות קודמות ובפסק הדין בערעור הפסלות הקודם. ביני לביני חויבה הסניגורית בהוצאות אישיות בעקבות הדיון מיום 13.4.2022; והסניגורית חזרה וייחסה למותב אמירות קשות, אשר לא תועדו בפרוטוקול הדיונים ואשר הוכחו נמרצות על ידי בא-כוח המשיבה ועל ידי המותב עצמו.

12. תחילה אדגיש כי אין מקום להידרש לטענות המערער הנוגעות לאירועים שהתרחשו ביום 24.4.2022 או קודם לכן. זאת, שכן כפי שפורט לעיל, ביום 24.4.2022 העלתה הסניגורית בקשת פסלות בעל-פה - שאתה דחה המותב על אתר - וחרף הבהרתי מיום 28.4.2022 במסגרת ערעור הפסלות הקודם, המערער נמנע מסיבותיו מלהגיש ערעור על החלטה זו. כפי שנפסק לא אחת, בעל דין אינו מוגבל במספר הפעמים שבהן הוא רשאי להגיש בקשת פסלות, אך ככל שמוגשת בקשת פסלות נוספת באותו הליך יש להצביע על עילה חדשה שלא נדונה בעבר, ואשר צמחה לאחר מתן החלטת הפסלות הקודמת (ע"פ 3920/19 משה נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (2.7.2019)).

אוסף ואצין כי חלק נוסף מטענות המערער הועלה לראשונה בערעור שלפניי. משלא ניתנה למותב הזדמנות להתייחס לטענות אלו, אין מקום להידרש להן כעת. עמדתי על כך בערעור הפסלות הקודם בצייני כי "אין להלום שימוש בערעור פסלות בתור 'מקצה שיפורים' לבקשת פסלות לאקונית, אשר במסגרתה נמנע המערער מלהביא את מלוא נימוקיו בפני המותב" (שם, בפסקה 9). באופן ספציפי, המערער טען כאמור כי רק "בעת הזו" עלה בידו לחלץ משפטים נוספים מהקלטת השיחה - אך טענה זו לא הועלתה בפני המותב במפורש, ומעין במערכת "נט המשפט" ובפרוטוקול הדיון מיום 19.5.2022, לא נמצא תיעוד להגשת תמליל השיחה לבית המשפט קמא, חרף בקשת הסניגורית במהלך הדיון. המערער אף נמנע מלפרט במסגרת הערעור מהם אותם משפטים חדשים אשר מעידים לגישתו על משוא פנים מצד המותב, פרט להתבטאות שצוטטה בפסקה 10 לעיל וככל שהדבר נוגע להתבטאות נטענת זו, לא שוכנעתי שיש בה, אף אם אכן נאמרה על ידי המותב, כדי להקים עילת פסלות בענייננו.

13. לגופו של עניין, ובמידה רבה למעלה מן הצורך, אדגיש כי לא מצאתי לקבל את טענת המערער בדבר "משבר אמון" בינו ובין המותב, או בין המותב והסניגורית, אשר יש בו כדי להקים עילת פסלות. אכן, דומה כי הדיונים שתוארו לעיל התנהלו באווירה מתוחה והמותב אף הביע בהם - ובצדק - מורת רוח על התנהלות הסניגורית. עם זאת, בעבר נפסק כי "אין במתח בין הסניגור לבית המשפט, הנוצר על רקע התנגשויות שונות, לכשעצמו, כדי לבסס עילת פסלות", וכי על מנת להוכיח עילת פסלות בנסיבות שכאלו יש להראות "ביטוי ממשי של העוינות בנסיבות העניין ואין לטעון טענות בעלמא" (ראו, בהתאמה: ע"פ 1971/03 בלול נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (20.3.2003); ע"פ 8198/11 חטיב נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (9.11.2011)). הוא הדין ביחס למצבים שבהם נדרש המותב להביע ביקורת על



הסניגור או על הנאשם עצמו, ובמיוחד, כאשר בעל דין מגיש בקשת פסלות בעקבות התנהלות קיצונית שלו-עצמו או של בא כוחו (ראו והשוו: ע"פ 160/21 גבאי נ' מדינת ישראל - אגף המכס, פסקה 7 (21.1.2021); ע"א 782/21 פלוני נ' פלונית, פסקה 12 (20.4.2021); ע"א 377/20 פלוני נ' פלונית, פסקה 6 (5.2.2020)).

בשים לב להשתלשלות העניינים החריגה שתוארה לעיל, ובניגוד לטענות המערער - לא מצאתי כי יש בנסיבות העניין שלפנינו כדי להקים חשש ממשי למשוא פנים מצד המותב. לא שוכנעתי כי הביקורת שהביע המותב על המערער או הסניגורית בנסיבות שתוארו, עלולה להשליך על ממצאים הנוגעים למהימנות המערער בהליך גופו, או להשפיע על המותב בבואו להכריע בסוגיות המשפטיות שמתעוררות בו (השוו: ע"א 1438/22 סטוקהאוס הולדינגס לימיטד נ' אבו הדבה, פסקה 7 (13.4.2022)). אוסיף כי השגות המערער על ההחלטות בעניין חומרי החקירה הן "ערעוריות" במהותן, ואף בהן אין כדי להקים עילת פסלות.

14. לבסוף אציין כי לא מצאתי צורך לקיים דיון בעל פה בערעור דנן, ומן הטעמים שפורטו לעיל, הערעור נדחה.

ניתן היום, כ"ג בסיון התשפ"ב (22.6.2022).

ה נ ש י א ה
